

Apátsági épület parkja (arborétum), Zirc

Cím: 8420 Zirc, Damjanich u. 19.

Tel.: 3688414569 Email: -

Értékesség: kiemelten értékes, országos jelentőségű

Műeml. véd.:

Kód: 944

X koord.: 17,87870401

Y koord.: 47,262232681

Tulajdon: egyházi

Term. véd.: természetvédelmi terület

Terület: 23,6 ha

A ciszterci apátság műemléki környezetében angolkert stílusban létesült park hazánk legmagasabb fekvésű fás gyűjteménye, 400 méter tengerszint feletti magasságban. 1951 óta országos jelentőségű védett természeti terület. Minden évszakban pompás látványt, kellemes felüdülést nyújt.

Tavasszal a halastó partján telepített dísznövények, évelőágyások üde látványa, nyáron a zöld ezernyi

árnyalata, a hársfák zsongító illata, a Cuha-patak csobogása, ősszel a melegbarna-sárga színpompa, télen az ágakat belepő hótakaró, zúzvara varázsolja mintegy mesevilágba a látogatót. A 18 hektáron fekvő „fás-kert” – melyet angolkertnek is neveznek – alapítása a 18. század második felére tehető. Tévhitnek bizonyultak a keletkezésére vonatkozó magyarázatok, miszerint a bakonyi őserdőt nyiladékokkal megbontották. 1753-ban a ciszterci monostor közelében két nagy erdőirtást végeztek. Feltehetően ekkor vágták ki a

későbbi arborétum eredeti faállományát – kivéve néhány faegyedet, melyek legidősebbike a kb. 400 éves kocsányos tölgy – ugyanis az 1766-ból fennmaradt térkép itt szántóföldet jelöl. Jelentős telepítések történtek Dréta Antal – kormányzó perjel, majd apát – idejében, aki 1803-ban Gregorius

Mayer „angolkertész” fogadta fel a munkálatok elvégzésére. Ebben az időszakban, 1809-ben telepítették a közel 400 méter hosszú híres hársfasort, mely a legenda szerint a Győrt Veszprémmel összekötő római út maradványa. A főbejáratnál lévő halastavat 1720 körül létesítették, a szerzetesi fegyelemben gyakran előírt böjt miatt a monostor körül sok halastavat hoztak létre. A parkot a Cuhapatak szeli át, neve szláv eredetű: szeszélyes, száraz, kevés vizű, mely jellegére is utal, nyáron gyakran kiszárad, csapadékos időben pedig igen bővizű. A patakot átszelő két barokk stílusú kőhíd 1759-ben épült. 1855-ben a Cuhának – mely addig a halastavon folyt keresztül – új medret ástak, erre az időszakra tehető a vízesés és a filagória létesítése is. Az arborétum fáinak, cserjéinek száma kb. hatszáz, 80%-a lombhullató, s mintegy hetven a tűlevelű fafaj. Nagyobb összefüggő területen a Bakonyra jellemző őshonos fákat, cserjéket találunk, de vannak egzótákkal, azaz idegen földrésről származó fajokkal betelepített részek is. Szép színfoltjai a gyűjteménynek a magnóliafélékhez tartozó liliomfák, a juharból mintegy harminc faj fordul elő, gazdag a nyír-, hárs-, és kőrisgyűjtemény, s tölgyből tizennégy faj és változat található. A tiszafákat a 19. század első felében Szentgál környékéről telepítették. Szép élmény a látogatóknak megpihenni a kerti filagóriánál, vagy a közel negyven méter magasságot elérő hársfák tövében álló, kultúrtörténeti Békefi-emlékműnél, melyet Békefi Remig paptanár emlékére állítottak tanítványai 1934-ben. Arborétumi látogatásunkat színesíti az énekesmadarak gazdag világa és az ősi fákon ugránczó mókusok derűs látványa.

Az idők folyamán a faállomány egy része elöregedett, szükségessé vált az idős fák megújító kezelése, a fiatalítás. A tó feliszapolódása, valamint a kiszolgáló infrastruktúra elhasználódása is indokoltá tette az átfogó rekonstrukciót, melyet a Környezet és Energia Operatív Program pályázatának keretében valósítottak meg, közel 90 millió forint értékű támogatással. A munkálatok 2010 őszén kezdődtek, átadása 2012. október 25-én volt. A Bakonyban honos facsemetéket, örökzöld és lombhullató cserjéket telepítettek, megszépült a

virágokkal és sziklakerti növényekkel kísért tóparti sétaút. A mintegy négyszáz, idős faegyedet műszeres vizsgálatnak vetették alá. A hársfasort ugyancsak megrongálta a zord bakonyi időjárás. A munka kezdetén 83 hársfát számláló fasor ma újra, mint telepítésekor, 110 egyedből áll. Sor került a tó kotrására, eltávolították a benne talált világháborús lőszereket, a vízfelület

közepén a vadkacsáknak egy kis szigetet alakítottak ki. A Cuhapatak partján két vizes élőhelyet létesítettek, ahol a Bakonyalja és a Balaton-felvidékre jellemző védett fajokat mutatnak be. Megtisztították a fák törzsét, lombkoronáját az élősködő fagyöngytől, borostyántól, felújították a Cuhán átívelő hidakat, a sétautakat, átépítették a kertet övező 1670 méternyi kerítést. A kertben számos idős, tekintélyes méretű fa is megtalálható (közöséges bükk 450 és 500 cm, magas kőris 500 cm, enyves éger 390 cm, hegyi szil 400, kislevelű hárs 400 és 440 cm-e törzskörmérettel). Itt található a második legnagyobb méretű vörösfenyő hazánkban 333 cm-es törzskörmérettel. Jelenlegi területe 23,6 ha. A terület országos természetvédelmi területként védett.